

DARSNING PSIXOLOGIK ANALIZI

Muratbaeva Dildora Rustamovna

Narimbetova Ayzada Xamdulla qizi

***BERDAQ NOMIDAGI QORAQOLPOQ DAVLAT UNIVERSITETI CHIMBOY
FAKULTITETI 3-A AMALIY PSIXOLOGIYA TALABASI.***

Erjanova Venera

***Berdoq nomidagi Qoraqalpoq Davlat Universiteti Pedagogika va psixologiya
kafedrası assistenti.***

Annotatsiya: Mazkur maqolada dars jarayonini psixologik jihatdan tahlil qilishning mohiyati, usullari va bosqichlari bayon etilgan. O'quvchilar shaxsiyati, ularning psixik holati, individual farqlari va rivojlanish darajalarini hisobga olgan holda ta'lim samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvlar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: dars tahlili, psixologik jarayonlar, o'quvchi shaxsi, psixopedagogika, rivojlanish, emotsional muhit.

Kirish

Ta'lim jarayonida faqatgina bilim berish emas, balki o'quvchining ichki dunyosini tushunish, u bilan ruhiy muloqot o'rnatish ham muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtai nazardan qaralganda, darsning psixologik tahlili o'qituvchiga har bir o'quvchiga individual yondashuvni tanlash, ularda o'quv motivatsiyasi va emotsional barqarorlikni shakllantirish imkonini beradi. Bu usul o'quv jarayonini chuqurroq anglash va takomillashtirishda muhim vositadir.

Asosiy qism

1. Dars psixologik tahlilining maqsadi

Darsning psixologik analizi o'quvchilarning:

emotsional holatini;

psixologik ehtiyojlarini;

motivatsiya darajasini;

idrok va tafakkur jarayonlarini;

shaxslararo munosabatlarini;

aniqlash va baholashga qaratiladi. Bu esa dars mazmunini to'g'ri shakllantirish va kerakli o'zgarishlar kiritishga zamin yaratadi.

2. Dars davomida kuzatiladigan psixologik holatlar

Dars davomida quyidagi asosiy psixik jarayonlar faol bo'ladi:

Diqqat – o'quvchining darsga jalb qilinishi, bexos o'zgarishlarga sezuvchanligi;

Idrok – taqdim etilgan materialni qanday qabul qilayotgani;

Xotira – ma'lumotni eslab qolish va qayta tiklash qobiliyati;

Tafakkur – savollarga mustaqil fikr bildirish, sabab-oqibat aloqalarini anglash;

Emotsiya – darsga bo'lgan ichki munosabat va qiziqish.

3. O'qituvchining roli

O'qituvchi darsda psixologik muhitni boshqaruvchi shaxsdir. U o'quvchining holatini kuzatish, faol va sust o'quvchilarni aniqlash, zo'riqish va stress holatlarini oldini olishda faol bo'lishi lozim. Samimiy, tenglik asosida olib borilgan muloqot bolalarda ijobiy hissiyotlar uyg'otadi va darsda ishtirokni kuchaytiradi.

4. Tahlilning asosiy bosqichlari

Darsning psixologik tahlili odatda quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Tayyorgarlik bosqichi – sinfning umumiy psixologik holati aniqlanadi.

2. Dars jarayonining kuzatuvi – o'quvchilarning ishtiroki, faolligi, savollarga munosabati, emotsional ifodalari tahlil qilinadi.

3. Natijalarni baholash – qaysi metodlar samarali bo'lgani, o'quvchilarda qanday o'zgarishlar kuzatilgani yozib olinadi.

4. Tavsiyalar ishlab chiqish – kelgusi darslar uchun individual yoki guruh yondashuvlar aniqlanadi.

Xulosa

Darsning psixologik tahlili – bu o‘qituvchining pedagogik mahoratini oshiruvchi, o‘quvchilar bilan samarali ishlashiga yordam beruvchi muhim vositadir. O‘quvchilarning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda dars olib borilsa, ta’lim sifati yuqori bo‘ladi, o‘quvchilar mustaqil va ishonchli shaxs sifatida shakllanadi. Shunday ekan, har bir o‘qituvchi darsni nafaqat metodik, balki psixologik jihatdan ham tahlil qilib borishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov A. Pedagogik va yosh psixologiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2020.
2. Azizxo‘jaeva N.N. Psixologiyadan dars o‘tish metodikasi. – Toshkent: Fan, 2018.
3. Ergashev I. Psixologiyaning asosiy yo‘nalishlari. – Samarqand: SamDU, 2021.
4. Jo‘rayev N. Maktab psixologiyasi asoslari. – Toshkent: TDPU, 2022.
5. www.ziyonet.uz
6. www.edu.uz
7. www.psychologytoday.com